

Aan

Minister van SZW

nota

Nieuwe conceptversie Kamerbrief Noodzakelijke
aanvullende wetgeving bij amendement Joseph c.s.

TER BESLISSING

Directie

Datum
07-05-2025

Onze referentie
2025-

Opgesteld door
Persoonsgegevens

Bijlage(n)
1

Aanleiding

Tijdens het plenaire debat over het wetsvoorstel verlenging pensioentransitie heeft u toegezegd om aan te geven welke aanvullende wetgeving noodzakelijk is om het amendement Joseph c.s. uitvoerbaar te maken. In de bijlage vindt u de Kamerbrief. De brief is aangepast naar aanleiding van uw opmerkingen. Verder is op uw verzoek de brief in tweeën geknipt. In de bijlage vindt u de brief die ziet op de noodzakelijk aanvullende wetgeving rondom het amendement Joseph c.s. Het tweede deel volgt op een later moment, ter verzending voor het commissiedebat van 14 mei. Hiervoor ontvang u een separate nota.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de brief te ondertekenen en te verzenden aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

- Het amendement leidt er, ook na opnemen van de aanvullende wettelijke voorwaarden, toe dat het transitieproces, ten minste voor een aanzienlijk deel, overgedaan moet worden. De benodigde aanvullende wetgeving moet ook in dat licht worden gezien. Ook blijven de inhoudelijke bezwaren rond het amendement, zoals beschreven in de kabinetsreactie op amendement Joseph c.s., bestaan.¹
- In de brief wordt nader stilgestaan bij het verschil tussen een reguliere collectieve waardeoverdracht (CWO) waar het amendement naar verwijst en CWO bij invaren. De verschillen zijn significant om mee te wegen in de gevolgen van het amendement. DNB en AFM wijzen hier ook op. Een aantal verschillen:
 - Invaren is een bijzondere collectieve waardeoverdracht die afwijkt van de reguliere CWO, omdat invaren een complexer verdeelvraagstuk is wat betreft evenwichtigheid. Dit wordt bovendien bemoeilijkt door het individueel bezwaarrecht waarbij een bezwaar laat in het invaarproces van invloed kan zijn voor de uitkomsten van het collectief.
 - Bij invaren gaat het om het overgaan van een uitkeringsregeling naar een premiereregeling, wat een complexe maar ook completere omrekenexercitie vergt. De transitie-effecten worden berekend volgens wettelijke maatstaven (artikel 150e PW), waardoor er een veel

¹ [Kamerstukken II 2024/25, 36578 nr. 15](#)

persoonlijkere toedeling van vermogen is, inclusief marktwaardering. Dit is veel lastiger te realiseren binnen de reguliere CWO, dat als vereiste alleen rekening houdt met collectieve actuariële gelijkwaardigheid.

- Bij invaren wordt ook rekening gehouden met het vullen van collectieve reserves en het al dan niet verlenen van compensatie. Deze zaken zijn niet van toepassing bij een reguliere CWO.
- Een reguliere CWO is ook veelal kleiner in omvang dan de waardeoverdracht bij invaren. Hierdoor zijn de gevolgen van het uitvoeren van individueel bezwaarrecht bij een reguliere CWO kleiner. Vaak is in deze gevallen een maatwerkoplossing mogelijk, die in het totaal van het fonds niet kostbaar is. Dit is bij invaren moeilijker vanwege de grootte van de omvang van de omzetting en omdat hierdoor maatwerk onuitvoerbaar is.

Datum
07-05-2025

Onze referentie
2025-

Toelichting

Tijdtlijn en proces aanvullende wetgeving

- Om de in de brief geschetste aanvullingen op het amendement op een goede en zorgvuldige manier te kunnen uitwerken is nog verder uitzoekwerk nodig, net als afstemming met de uitvoering/handhaving en de sector. Dit vergt een substantiële extra inzet van beleids- en wetgevingscapaciteit. Dit geldt ook als de indieners de aanpassingen zelf zouden doen, omdat daarbij dan ambtelijke bijstand voor de hand ligt. Zoals al eerder aangegeven in bijvoorbeeld de beantwoording van de schriftelijke vragen over de Voortgangsmonitor winter 2025 lopen andere dossiers die nodig zijn voor een soepele transitie, zoals de Toezeggingenwet, vertraging op. Wanneer dus de vraag komt om in welke vorm dan ook capaciteit in te zetten op de aanvullingen op het amendement, zullen we u vragen om in de lopende pensioendossiers te (her)prioriteren en inzet op andere pensioendossiers af te schalen.
- De situatie kan zijn dat het kabinet de opdracht krijgt, ofwel via een novelle ofwel via een motie vanuit de Tweede Kamer voorafgaand aan de stemmingen, om het wetsvoorstel aan te vullen om een goed uitvoerbaar individueel bezwaarrecht mogelijk te maken. In dat geval geldt daarvoor de reguliere tijdinschatting dat het 2 jaar zal duren voor de wetswijziging in het Staatsblad staat. Er is geen reden om aan te nemen dat dat aanmerkelijk sneller kan, gelet op de benodigde aanvullende wettelijke voorwaarden en het beperkte draagvlak bij maatschappelijke en uitvoeringspartijen. Ook in de beide Kamers zal de behandeling enige tijd vergen.
- In de tussentijd heeft de sector zich te verhouden tot de Pensioenwet zoals deze er nu ligt. Dit betekent dat de transitie uiterlijk voltooid moet zijn op 1 januari 2027 en dat zij de invaarbesluitvorming zoals dat momenteel in de wet geregeld is, als zodanig moet uitvoeren.
- 6 mei heeft een gesprek plaatsgevonden met de indieners in het kader van technisch juridische bijstand. In dat gesprek zijn de benodigde aanpassingen zoals in de brief geschetst besproken.

Inbreng Ministerie van Financiën

Ambtelijk heeft het ministerie van Financiën bij de brief opgemerkt:

- De uitwerking van het amendement heeft tot gevolg dat de afspraken uit het Herstel- en Veerkrachtplan omtrent de pensioentransitie niet langer behaald kunnen worden, met een mogelijke korting tot gevolg die kan oplopen tot 2,4

miljard euro, zoals ook toegelicht in de kabinetsreactie op amendement Joseph c.s.²

- Momenteel staan de eenmalige affinancieringssommen voor het kapitaalgedekt maken van de begrotingsgefinancierde militaire pensioenen en de APPA-pensioenen van het Rijk voor respectievelijk € 8,15 miljard in 2026 en € 0,3 miljard in 2027 gereserveerd. Bij vertraging van de transitiedatum voor het ABP dienen deze affinancieringssommen mee te schuiven naar een later kasritme. Dit leidt dan tot een piekbelasting van het EMU-saldo in een later jaar.
- Deze informatie is in lijn met de kabinetsreactie zoals deze 17 april jl. naar de Kamer is gezonden.

Datum
07-05-2025

Onze referentie
2025-

Openbaarmaking

In het kader van de toezegging aan de Tweede Kamer om op grond van artikel 68 van de Grondwet alle toekomstige stukken en adviezen die raken aan advisering rondom het amendement Joseph c.s. openbaar te maken, wordt een eerdere versie van deze brief inclusief de bijbehorende nota ook openbaar gemaakt. De eerste versie bestond nog uit twee delen: de noodzakelijke aanvullende wetgeving en de uitwerking van het pakket communicatietoezeggingen. Nadat deze versie aan u is voorgelegd, is besloten om de brief op te knippen. Het deel over de uitwerking van het pakket met communicatietoezeggingen is daarom op dit moment gelakt. Dit zal openbaar worden gemaakt zodra de brief over de communicatietoezeggingen naar de Kamer wordt verzonden.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie
1	Kamerbrief Noodzakelijke aanvullende wetgeving bij amendement Joseph c.s.	Verzenden aan TK
2	Beslisnota_Noodzakelijke_aanvullende_wetgeving_amendement_Joseph d.d. 2 mei	Verzenden aan TK
3	Brief Noodzakelijke_aanvullende_wetgeving_amendement_Joseph_c_s_en_uitwerking_pakket_communicatietoezeggingen d.d. 2 mei	Verzenden aan TK

² Kamerstukken II 2024/25, 36578 nr. 15

TER BESLISSING

Aan

Minister van SZW

Datum
01-05-2025

Onze referentie
2025- [redacted]

Opgesteld door
Persoonsgegevens [redacted]

nota

Noodzakelijke aanvullende wetgeving amendement
Joseph c.s.

Aanleiding

Tijdens het plenaire debat over het wetsvoorstel verlenging pensioentransitie heeft u toegezegd om aan te geven welke aanvullende wetgeving noodzakelijk is om het amendement Joseph c.s. uitvoerbaar te maken. In de bijlage vindt u de eerste conceptversie van deze brief.

Belang van de staat [redacted]

Uiterlijk bij
2 mei 2025

Bijlage(n)
1

Geadviseerd besluit

Graag uw opmerkingen bij de eerste versie van de Kamerbrief.

Kernpunten

- Aanvaarding van het amendement leidt tot een aanzienlijke nieuwe **3 etgevingsopgave**. Deze is in de conceptbrief weergegeven.
- Het amendement leidt er, ook na opnemen van de aanvullende wettelijke voorwaarden, toe dat het **transitieproces, ten minste voor een aanzienlijk deel, overgedaan moet worden**. De benodigde aanvullende wetgeving moet ook in dat licht worden gezien.
- T.b.v. het opstellen van de brief zijn ook de stakeholders (toezichthouders, sector) geraadpleegd. Vanwege het korte tijdsbestek hebben ook zij echter maar beperkt tijd gehad voor een analyse, die derhalve niet grondig is geweest. Ook zal ambtelijk met het ministerie van Financiën nog moeten worden afgestemd wat de **financiële gevolgen** zijn van de benodigde wettelijke aanpassingen. Dit geldt naar verwachting in ieder geval voor een eventuele **verlenging van de compensatieperiode**.
- Belang van de staat [redacted]

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - 2025_05_01 Noodzakelijk, aanvullende wetgeving amendement Joseph

Pagina: 1

 Nummer: 1 Auteur: Onderwerp: Markering Datum: 9-5-2025 15:28:38

 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald

De brief moet zich scherper toespitsen op wat er precies nodig is mbt aanpassing van wet- en regelgeving t.o.v. de voorgestelde bepalingen in het amendement.

Bijv: het amendement valt terug iop het reguliere wettelijk kader voor bezwaarrecht bij collectieve waardeoverdracht, stelt wijziging voor van art. 150m v.w.b. informatievoorziening, keuzebegeleiding en verklaart de Leidraad keuzebegeleiding van toepassing. Waarom is dat niet toereikend voor toetsing door AFM?

Ook wordt in het amendement de mogelijkheid geboden aan fondsen om bij niet-invaren achterblijvend vermogen te verminderen ivm compensatie DSS, maar waarom is dat niet toereikend? Het argument is dat een afweging over toedelen van vermogen hoe dan ook evenwichtig gemaakt moet worden (of in elk geval: had moeten worden).

 Nummer: 3 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

wetgevingsopgave.
transitieproces, ten minste voor een aanzienlijk deel,
overgedaan moet worden.
financiële gevolgen
verlenging van de compensatieperiode.

 Nummer: 4 Auteur: Onderwerp: Markering Datum: 9-5-2025 15:29:07

Wettelijke aanpassingen

In de brief worden de volgende noodzakelijke aanpassingen benoemd:

- De wettelijke regels van het FTK staan niet toe dat een gedeelte van het vermogen van de achterblijvers gebruikt wordt voor compensatie. Bezien zal moeten worden wat de gevolgen zijn voor de artikelen 20, 150l en 150m Pw.
- Er is een eenduidig wettelijk kader nodig voor het toedelen van vermogen bij individueel bezwaarrecht. Dit vergt aanpassingen in de artikelen 150n en 150o.
- Mogelijke aanpassing van artikel 150l, waarmee de gronden op basis waarvan een pensioenfonds kan afzien van invaren, worden aangevuld.
- In het amendement ontbreekt een bepaling die voorschrijft wie de keuze maakt tussen een collectief goedkeuringsrecht (referendum) of individueel bezwaarrecht. Ook ontbreken de vereisten aan de onderbouwing voor deze keuze.
- Aanpassing van artikel 150d omdat er nieuwe expliciete afspraken gemaakt moeten worden over de transitie in het transitieplan.
- Aanvullende vereisten aan het implementatieplan als sociale partners ervoor kiezen bij individueel bezwaarrecht de regeling voor achterblijvers door hetzelfde fonds te laten uitvoeren.
- De voorschriften bij keuzebegeleiding zullen aangevuld moeten worden.
- Zonder wettelijke aanpassing is het transitie-ftk niet meer te gebruiken bij aanneming van het amendement.
- De transitieperiode moet met 2-3 jaar verlengd worden.
- Het is de vraag of de compensatieperiode ook wordt verlengd. Zo ja, dan heeft dit ook fiscale gevolgen die lasten- en salodorelevant zijn bij verlenging van de verruiming van het fiscale kader.

Het is nog een uitzoekpunt of het amendement verenigbaar is met de verplichtstelling, wat de financiële gevolgen exact zijn, en wat dit concreet betekent voor de uitvoering, voor zowel de sector als de toezichthouders.

Instrumenten van de Kamer

In het debat werd de vraag over de verdere procedure van eventuele aanpassingen en aanvullingen op het amendement nog niet beantwoord. Met betrekking daartoe zijn verschillende scenario's denkbaar: wijzigingen vóór de stemmingen over het amendement (nader gewijzigd amendement of subamendement), wijzigingen ná de stemmingen over het amendement (tweede lezing) en wijzigingen na aanvaarding van het amendement en wetsvoorstel door de Tweede Kamer (novelle). In het belang van een zorgvuldige wetgevingsprocedure wordt hieronder kort uiteen gezet welke scenario's denkbaar zijn.

Wijzigingen voorafgaand aan de stemmingen via een nader gewijzigd amendement of een subamendement¹ kunnen door individuele Kamerleden worden voorgesteld.

Wijzigingen na de stemmingen over de amendementen (maar vóór de eindstemming over het wetsvoorstel) zijn ook mogelijk, indien de Kamer een tweede lezing toepast. Op grond van artikel 9.12 van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, kunnen dan door de commissie of door de regering wijzigingen worden voorgesteld die nodig zijn geworden door

Datum
01-05-2025

Onze referentie
2025-
[redacted]

¹ Een amendement tot wijziging van een ander amendement.

 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

gevolgen zijn voor de artikelen 20, 150l en 150m Pw.
eenduidig wettelijk kader nodig voor het toedelen van vermogen
aanpassingen in de artikelen 150n en
150o.
aanpassing van artikel 150l, waarmee de gronden op basis waarvan
een pensioenfonds kan afzien van invaren, worden aangevuld.
collectief goedkeuringsrecht (referendum)
bezwaarrecht. Ook
transitie in het transitieplan.
Aanvullende vereisten aan het implementatieplan
keuzebegeleiding zullen aangevuld
transitie-ftk niet
2-3 jaar verlengd worden.
compensatieperiode

 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

verplichtstelling, wat de financiële gevolgen exact zijn, en wat dit concreet betekent voor de uitvoeri
verdere procedure van
wijzigingen vóór de
stemmingen over het amendement (nader gewijzigd amendement of
subamendement),
ná de stemmen
wijzigingen na aanvaarding van het amendement en wetsvoorstel door
de Tweede Kamer (novelle).
(maar vóór de
eindstemming over het wetsvoorstel)

aangenomen amendementen. Over het algemeen wordt aangenomen dat deze procedure alleen bedoeld is voor **1** **etstechnische verbeteringen naar aanleiding van amendering of nota's van wijziging.** Het is aan de Tweede Kamer om te **beoordelen in hoeverre ook meer inhoudelijke wijzigingen door middel van deze procedure zouden kunnen worden doorgevoerd.** Het is derhalve nu niet duidelijk of dit een reële optie is.

Datum
01-05-2025

Onze referentie
2025-

Wijzigingen na de eindstemmingen over het wetsvoorstel door de Tweede Kamer kunnen nodig zijn als de **Eerste Kamer daar om vraagt,** of als het kabinet zou concluderen dat aanpassingen onvermijdelijk zijn om goede wetgevingskwaliteit te kunnen garanderen. Een novelle ligt in dit geval minder voor de hand omdat al uitgebreid in het debat is stilgestaan bij de wetgevingskwaliteit van het amendement en de daarin **ontbrekende elementen** die u in bijgevoegde brief nog eens meer uitgebreid uiteenzet. De novelle is geen wetgevingsinstrument van de Tweede Kamer (zij heeft het recht van amendement) en wordt bij hoge **uitzondering ingezet om onvolkomenheden** op te lossen die maken dat de Eerste Kamer nog niet met het voorstel kan instemmen. **Wanneer de Tweede Kamer lacunes in de wetgeving ziet, ligt voor de hand dat zij deze binnen hun eigen wetgevingsinstrumentarium (amendementen, subamendementen, tweede lezing) proberen te dichten.** Bovendien is een novelle een 'gewoon' wetsvoorstel dat het reguliere wetgevingsproces moet doorlopen. Dus ook dan zal de Tweede Kamer – na advisering door de Raad van State en daarvoor de gebruikelijke consultatie en zorgvuldige voorbereiding – zich over de aanpassingen moeten uitspreken. Dit laatste scenario neemt dan ook naar verwachting de meeste tijd en ambtelijke capaciteit in beslag.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief Noodzakelijke aanvullende wetgeving bij amendement Joseph c.s. en toezegging voor het betrekken en informeren van deelnemers [Conceptversie]	Ter informatie (niet verzenden)	

 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

wetstechnische verbeteringen naar aanleiding

van amendering of nota's van wijziging. Het is aan de Tweede Kamer om te beoordelen in hoeverre ook meer inhoudelijke wijzigingen door middel van deze procedure zouden kunnen worden doorgevoerd.

Eerste Kamer daar om vraagt,

ontbrekende elementen

uitzondering ingezet om onvolkomenheden

Wanneer de Tweede Kamer

lacunes in de wetgeving ziet, ligt voor de hand dat zij deze binnen hun eigen wetgevingsinstrumentarium (amendementen, subamendementen, tweede lezing) proberen te dichten.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2025

Datum

Betreft Noodzakelijke aanvullende wetgeving bij amendement
Joseph c.s. en toezegging voor het betrekken en
informereren van deelnemers

Tijdens het plenaire debat over het wetsvoorstel verlenging pensioentransitie heb ik toegezegd om uw Kamer te informeren over aanvullende wetgeving die noodzakelijk is om het amendement Joseph c.s. uitvoerbaar te maken voor de pensioensector en de toezichthouders. Uw Kamer heeft aangegeven deze informatie nodig te hebben om het amendement te kunnen toetsen en beoordelen. Deze brief biedt primair inzicht in de noodzakelijke, aanvullende wetgeving indien gekozen wordt voor het met het amendement mogelijk maken van een individueel bezwaarrecht. Deze aanvullingen zijn echter ook noodzakelijk bij de invoering van een referendum, al dan niet in dezelfde vorm. In het eerste deel van deze brief schets ik welke dit zijn.

Belang van de staat

Overigens geldt dat dit een voorlopige inventarisatie is van de noodzakelijke aanvullende wet- en regelgeving. Gegeven de impact van de met het amendement voorgestelde wijziging zou voor deze inventarisatie in een normaal wetgevingsproces meer tijd voor worden genomen en zouden maatschappelijke partijen en toezichthouders daarbij uitgebreid betrokken worden. Het is dan ook aannemelijk – wanneer het amendement wordt aangenomen – dat de wet- en regelgeving op nog meer punten zou moeten worden aangepast dan in deze brief wordt benoemd. Als het Wetsvoorstel verlenging pensioentransitie wordt aangenomen, zal een aantal van de genoemde wetsartikelen overgeheveld zijn naar het bijbehorende besluit. In dat geval geldt voor die artikelen dat niet de wet, maar het besluit zal moeten worden aangepast.

Naast de noodzaak van het doorvoeren van aanvullende wetgeving bij eventuele aanvaarding van het amendement, blijven ook de inhoudelijke bezwaren rond het amendement bestaan, ook wanneer de aanvullende wetgeving wel is uitgewerkt. Dit heeft het kabinet eerder reeds beschreven in de kabinetsreactie op amendement Joseph c.s.¹. Deze bezwaren blijven verder buiten beschouwing in deze brief.

¹ [Kamerstukken II 2024/25, 36578 nr. 15](#)

1 Benodigde aanvullende wetgeving bij het amendement

Datum

Onze referentie
2025-

Het amendement leidt ertoe dat een aanzienlijk deel van het transitieproces overgedaan moet worden en sociale partners opnieuw moeten onderhandelen over de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De benodigde aanvullende wetgeving moet ook in dat licht worden gezien. Hieronder wordt eerst uitgelegd waarom het transitieproces deels over moet worden gedaan in het geval dat het amendement wordt aangenomen. Daarna ga ik in op de concrete onderdelen waarop de aanvullende wetgeving moet zien.

Ook indien deelnemers de mogelijkheid krijgen om hun opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten niet in te varen, is er sprake van een wijziging van de pensioenovereenkomst. Voor het waarborgen van een evenwichtige transitie zullen sociale partners moeten bezien wat de gevolgen zijn van een referendum danwel een groep bezwaarmakers voor zowel het uitvoeren van een gesloten (ftk) regeling als de nieuwe pensioenregeling. Doordat het fondsvermogen in die situatie niet bij elkaar wordt gehouden, kunnen wijzigingen noodzakelijk zijn in bijvoorbeeld het te voeren beleggingsbeleid, de omvang van reserves en de toedeling van rendementen om een evenwichtige transitie te waarborgen. Dit betekent dat sociale partners een nieuw transitieplan, dat evenwichtig is voor alle groepen deelnemers, moeten opstellen waarbij ze de transitie uitwerken voor zowel deelnemers die invaren als voor de bezwaarmakers die niet-invaren. Ook moet worden besloten over de uitvoering van de pensioenregeling voor bezwaarmakers. Hierbij kan op voorhand slechts een inschatting worden gemaakt van de omvang en samenstelling van de groep bezwaarmakers. Dit betekent dat er onzekerheid is over de financiële consequenties voor de pensioenen van zowel degenen die voor invaren kiezen als degenen die daar niet voor kiezen. Heropening van de arbeidsvoorwaardelijke fase leidt tot een forse vertraging in de lopende transitie van circa 2 jaar.

Pas nadat de heropende arbeidsvoorwaardelijke fase is afgerond en de nieuwe afspraken in een aangepast transitieplan zijn weergegeven en onderbouwd wordt het plan verstuurd naar het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft vervolgens een eigenstandige verantwoordelijkheid om tot een evenwichtige transitie te komen. Daarnaast legt de pensioenuitvoerder in het implementatieplan vast op welke wijze invulling zal worden gegeven aan de uitvoering van de gewijzigde pensioenovereenkomst, alsmede de wijze waarop zal worden omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten.

Als het amendement wordt aangenomen, moet ook het werk dat is gedaan om de implementatieplannen op te stellen, door te rekenen en af te stemmen met de fondsorganen opnieuw worden gedaan met deels andere voorwaarden. Ook vergt het bieden van individuele inspraak nieuwe eisen aan communicatie met en keuzebegeleiding van deelnemers. De normen die daarbij gelden ontbreken grotendeels in het amendement.

Aanvullend bevat de Wtp diverse proceswaarborgen over de vormgeving van de besluitvorming rondom de pensioentransitie en de verantwoording daarover. Het schrijft voor welke partij op welk moment aan zet is om te komen tot een evenwichtige transitie. Het amendement Joseph c.s. verandert deze transitie, zoals ook uiteengezet in de kabinetsreactie. Daarom is het van belang om ook voor de aanvullende benodigde besluitvorming, de verantwoording daarover en het toezicht daarop waarborgen in de wet op te nemen.

Hieronder wordt op hoofdlijnen uiteengezet op welke onderdelen de noodzakelijke, aanvullende wet- en regelgeving met betrekking tot het amendement moet zien. Het amendement bevat niet de (concrete) invulling hiervan, dit zal daarin derhalve nader moeten worden uitgewerkt in samenspraak met uitvoeringspartijen.

Datum

Onze referentie

2025

Voorschriften rond toedeling van het vermogen

1. Het voorschrift dat een gedeelte van het vermogen van de bezwaarmakers gebruikt kan worden voor compensatie, strookt niet met de bestaande wettelijke regels in het FTK, waarin immers geen mogelijkheid wordt gegeven tot afscheiding van vermogen. Bezien zal moeten worden wat de gevolgen zijn voor de artikelen 20, 150l en 150m Pw.²
2. Er is een eenduidig wettelijk kader nodig om vermogen toe te delen als deelnemers gebruik maken van een individueel bezwaarrecht. Artikel 150n Pw ziet op de omrekenmethoden bij collectief invaren. Deze methoden zijn tot stand gekomen na wetenschappelijk onderzoek en doorrekeningen van DNB. Als de uitwerking van deze bestaande methoden wijzigt, zal opnieuw bezien moeten worden wat hier de effecten van zijn. De deelnemers die individueel bezwaar maken, varen echter niet in. Het amendement noemt in de toelichting dat de groep bezwaarmakers 'in principe dekkingsgraadneutraal' achterblijft in het FTK, maar werkt dat niet verder uit in wet- en regelgeving. Er ontstaat een verschil in uitkomst tussen dekkingsgraadneutraal (met aftrek van compensatie) en het vermogen na invaren. De keuze van een individu heeft (daarmee) gevolgen voor het collectief. Er is een aanpassing nodig van artikel 150n en 150o Pw.

Voorwaarden voor keuzes rondom invaren/referendum/bezwaarrecht

3. De gronden op basis waarvan een pensioenfonds kan afzien van invaren, zoals voorgeschreven in artikel 150l Pw, moeten mogelijk worden aangevuld.
 - a. Artikel 150l, eerste lid, Pw schrijft voor dat opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten worden ingevaren, tenzij dit onevenredig ongunstig is voor pensioen- of aanspraakgerechtigden of de werkgever. In artikel 150l, vierde lid, Pw is daarnaast voorgeschreven dat pensioenfondsen een verzoek van sociale partners om in te varen alleen mogen afwijzen indien aan een of meer van de drie opgesomde weigeringsgronden is voldaan. Het amendement brengt met zich mee dat pensioenfondsen, nadat zij op verzoek van sociale partners tot invaren hebben besloten en de drie weigeringsgronden niet van toepassing zijn, toch niet bevoegd zijn om in te varen, tenzij op grond van artikel 150m, eerste lid Pw (nieuw) collectief goedkeuring is verkregen en/of individuen bezwaar hebben kunnen maken. Dit levert mogelijk een tegenstrijdigheid in de wetgeving op waardoor de situatie kan ontstaan dat sociale partners moeten verzoeken om in te varen, pensioenfondsen in beginsel moeten uitvoeren, maar daar uiteindelijk toch niet bevoegd toe zijn.
 - b. Het amendement maakt het ook niet onmogelijk om bij een 'onwenselijke' uitkomst van het proces van individueel bezwaarrecht alsnog met een referendum toestemming te verkrijgen voor de collectieve waardeoverdracht (inclusief de bezwaarmakers) en andersom. Dat lijkt een onwenselijke situatie, en zal in wetgeving onmogelijk gemaakt moeten worden.

² Wanneer het in deze brief gaat over aanpassingen van de Pensioenwet, geldt steeds dat de overeenkomstige artikelen van de Wet verplichte beroepspensioenregeling ook zouden moeten worden aangepast.

4. Het amendement bevat geen bepaling die voorschrijft wie een keuze maakt voor een collectief goedkeuringsrecht of voor een individueel bezwaarrecht en op basis waarvan die keuze wordt gemaakt. Gezien de mogelijke gevolgen kan het ontbreken hiervan leiden tot juridische procedures. Bovendien is op voorhand nog niet duidelijk of een referendum op het niveau van het pensioenfonds of op het niveau van de regeling moet worden gehouden.
- a. Aangezien de mogelijke uitkomst en gevolgen voor deelnemers, pensioenfonds en werkgever verschilt bij gebruik van een collectief goedkeuringsrecht dan wel van een individueel bezwaarrecht, maakt het uit welke keuze gemaakt wordt. In het amendement is niet voorgeschreven of pensioenfondsen zelfstandig een keuze hebben tussen de twee methoden of dat sociale partners in het transitieplan bij de opdrachtverlening aan het pensioenfonds een van de twee methoden voorschrijven. En als de keuze aan het pensioenfonds is, is niet duidelijk wie of welk orgaan binnen een pensioenfonds de keuze maakt tussen de twee methoden.
 - b. Ook voor de vereisten aan de onderbouwing van de keuze voor één van de twee methoden mist een wettelijk kader. Het is tevens onduidelijk of een keuze voor een van de twee mogelijkheden en onderbouwing daarvan onderdeel is van de transitiebesluitvorming van het pensioenfonds dat aan intern toezicht wordt voorgelegd voor goedkeuring en aan het verantwoordingsorgaan voor medezeggenschap.

Datum

Onze referentie
2025-

Voorwaarden voor nieuwe afspraken voor een gewijzigde situatie

5. In het transitieplan zullen nieuwe expliciete afspraken gemaakt moeten worden over de transitie.³ De sociale partners zullen voor deze situatie keuzes moeten maken over compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek en de start van de nieuwe regeling (vorming eigen vermogen, opbouw solidariteitsreserve) etc. Dit zal moeten worden opgenomen in artikel 150d van de Pensioenwet. Het gaat dan om de volgende aspecten:
- a. In algemene zin zal moeten worden geregeld hoe sociale partners de evenwichtigheid van de transitie waarborgen voor zowel invaarders als bezwaarmakers. Hiervoor moeten zowel voorschriften zijn opgenomen voor het geval er gekozen wordt voor een referendum (en het gehele bestaande fondsvermogen mogelijk achterblijft in een gesloten FTK-regeling) en voor individueel bezwaarrecht (waarbij een deel mogelijk achterblijft in het FTK danwel wordt overgedragen aan een andere uitvoerder).
 - b. Aanvullend zijn bepalingen nodig die waarborgen dat sociale partners tot evenwichtige keuzes zijn gekomen als het gaat om compensatie en de financiering hiervan en hoe generatie-evenwichtig dit is volgens sociale partners. Indien gekozen wordt voor individueel bezwaarrecht is niet op voorhand duidelijk hoe groot de groep is die achterblijft. Er zal voorgeschreven moeten worden op basis van welke aannames sociale partners hun keuzes onderbouwen en met welke onzekerheidsmarges zij mogen werken om de benodigde bandbreedtes te bepalen waarbinnen de transitie evenwichtig is.
 - c. De evenwichtigheid van achterblijven in de FTK-omgeving zal afhangen van de omvang en samenstelling van de groep bezwaarmakers. Zijn het

³ Aangezien het transitieplan opnieuw moet worden opgesteld, zal ook de transitiecommissie in staat moeten worden gesteld om te kunnen bemiddelen en adviseren over pensioenovereenkomsten ondergebracht bij een pensioenfonds.

vooral ouderen of vooral jongeren, en hebben ze veel of weinig pensioenopbouw? Is het een kleine groep waardoor het bij het fonds zelf blijven uitvoeren buitenproportionele kosten zou opleveren? Is er een aantrekkelijk aanbod te realiseren bij een verzekeraar? Om al deze vragen te kunnen adresseren in het voorleggen van de keuze, is het van belang dat net als voor de evenwichtigheid bij invaren bandbreedtes worden geformuleerd voor de evenwichtigheid van achterblijven in de gesloten FTK-omgeving. Dit om te voorkomen dat een spijtoptantenregeling nodig is, maar vooral omdat de evenwichtigheid het uitgangspunt zou moeten zijn en de transitie ook voor individuele bezwaarmakers niet onevenredig ongunstig zou moeten uitpakken.

- d. Sociale partners moeten bij individueel bezwaarrecht een keuze maken waar zij de pensioenregeling van de bezwaarmakers willen onderbrengen. Opties zijn om die zelf te beheren of om die over te laten gaan naar een andere pensioenuitvoerder (pensioenfonds of verzekeraar). Als zij kiezen voor onderbrenging bij een andere pensioenuitvoerder is er sprake van een aanvullende externe waardeoverdracht, waar aanvullende waarborgen voor moeten worden geformuleerd.
6. Indien gekozen wordt voor individueel bezwaarrecht en uitvoering van de regeling van de bezwaarmakers bij hetzelfde fonds, zal in het implementatieplan moeten worden vastgelegd hoe het fonds dit zal uitvoeren. Bezien moet worden waar de voorschriften hiervoor moeten worden opgenomen, bijvoorbeeld in artikel 150i, lid 2 of artikel 46 BuPw. Het pensioenfonds zal moeten aangeven of het de regeling voor bezwaarmakers kan blijven uitvoeren en onder welke voorwaarden. Daarbij moet nog worden uitgezocht of verplichtgestelde bedrijfstak- en beroepspensioenfonds een keuze hebben om een regeling voor bezwaarmakers elders onder te brengen, of dat voor hen geldt dat zij het achtergebleven deel moeten uitvoeren.

Voorschriften voor informatieverstrekking en keuzebegeleiding

7. Om deelnemers in staat te stellen een keuze te maken, zal er een nieuw, aanvullend informatiemoment voor de deelnemer moeten zijn, op basis waarvan de deelnemer een keuze kan maken tussen wel of niet invaren. Daartoe moeten aanvullende voorschriften worden opgenomen in de wet die leiden tot een eenduidige keuzebegeleiding en informatieverstrekking richting deelnemers bij een referendum of bij individueel bezwaarrecht.
 - a. Verduidelijkt moet worden welke aannames een fonds kan maken om een pensioenprognose te maken en voor te leggen voor de keuze van een deelnemer. Bezien moet worden in welke artikelen dit tot aanpassing leidt (bijvoorbeeld artikelen 48, 48a en 150j Pw). Dit zal afwijken van reguliere pensioenprognoses omdat er meer onzekerheden zijn, afhankelijk van de omvang en samenstelling van de groep die uiteindelijk bezwaar maakt. Bovendien moet verduidelijkt worden dat er geen sprake zal zijn van een spijtoptantenregeling en dus op basis van onzekere informatie definitief gekozen moet worden.
 - b. Het toezicht van de AFM op de informatie en keuzebegeleiding bij deze keuzes moet aangepast worden. In tegenstelling tot het huidige toezicht zal de AFM vooraf toezicht moeten houden op de informatie die voorafgaand aan het referendum dan wel individueel bezwaarrecht wordt verstrekt, zodat voorkomen wordt dat de informatieverstrekking en begeleiding niet voldoet aan de wettelijke bepalingen en op basis daarvan keuzes worden gemaakt die verstekkende gevolgen hebben.

Datum

Onze referentie
2025-

Voorwaarden transitie-ftk

8. Het transitie-ftk is bij aanneming van het amendement zonder wettelijke aanpassing niet meer te gebruiken. De voorwaarde voor het gebruik maken van de versoepelde indexatieregels in het transitie-ftk is dat een pensioenfonds naar verwachting zal overgaan op een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in artikel 150m. Als een deel van het pensioenfonds naar verwachting niet invaart, zal het fonds niet meer voldoen aan de voorwaarden. Er zal nader ingevuld moeten worden onder welke omstandigheden een fonds alsnog gebruik kan maken van het transitie-ftk. Of gedifferentieerd indexeren binnen een pensioenovereenkomst mogelijk is, is daarbij ook nog een uitzoekpunt.

Datum

Onze referentie

2025

Noodzakelijke verlenging tijdsduur van de transitieperiode en eventueel compensatieperiode

9. De transitieperiode moet, gelet op elders in deze brief genoemde punten, met 2 tot 3 jaar verlengd worden. Dit betekent een aanpassing van de volgende artikelen van de Pensioenwet (of van lagere regelgeving als de Kamer instemt met het voornemen van het kabinet in het wetsvoorstel verlenging pensioentransitie):
- 150p
 - 150q
 - 220e
 - 220g
 - 220ha
 - 220i
- Ook de lagere regelgeving waarin nu al de einddatum van de transitie wordt genoemd, zou moeten worden aangepast.
10. Het is aanvullend de vraag of de compensatieperiode ook wordt verlengd. Zonder aanpassingen wordt de compensatieperiode voor veel fondsen immers verkort (afhankelijk van het moment van overgang naar het nieuwe stelsel). In het geval dat de compensatieperiode ook wordt verlengd, moeten onderstaande artikelen van de Pensioenwet en van de Wet op de loonbelasting 1964 worden aangepast en moet dekking worden gevonden voor een eventuele verlenging van de verruiming in het fiscale kader:
- 150f (PW)
 - 150n (PW)
 - 18a (LB)

Verder is dat ook nadere toelichting nodig over de vraag in hoeverre het amendement verenigbaar is met de verplichtstelling en welke financiële gevolgen worden verwacht voor de overheid. Daarbij gaat het ook om wat het wetgevingspakket betekent voor de uitvoering door overheidswerkgevers en toezichthouders.

Tijdslijnen van wetgeving

Indien het amendement wordt aangenomen, heeft dit grote gevolgen voor de Pensioenwet en de ingezette transitie door de sector. Zoals uit het voorgaande blijkt, heeft het amendement effecten voor delen van de Pensioenwet en aanverwante regelgeving. Het wetgevingsproces vereist opnieuw internetconsultatie, toezicht- en uitvoeringstoetsen, opnieuw advies vragen aan de Afdeling Advisering van de Raad van State, en daarna behandeling door het parlement.

Mijn departement heeft 1 tot 1,5 jaar nodig om dit voor te bereiden. Er moeten namelijk doorrekeningen gemaakt worden van de financiële effecten, en er moet goed worden gezien wat in de wet moet landen, en wat in lagere regelgeving geregeld kan worden. Tevens vereisen deze aanpassingen afstemming met sociale partners en sector rond uitvoeringsconsequenties en met de toezichthouders. Een nieuw wetsvoorstel zal, nog niet geconsulteerd en nog ongetoetst, op zijn vroegst halverwege 2026 gereed kunnen zijn.

Datum

Onze referentie
2025-

Als het wetsvoorstel halverwege 2026 in concept gereed zou zijn, volgt er een internetconsultatie, toezicht- en uitvoeringstoetsen en advisering bij de Raad van State. Afhankelijk van de adviezen zal dit minstens 6 tot 8 maanden duren. Indiening bij de Tweede Kamer zal dan mogelijk pas in maart 2027 plaatsvinden. Gelet op de gebruikelijke procedure in de Tweede Kamer vindt plenaire behandeling in een optimistische planning dan plaats in de zomer van 2027. Na behandeling door de Eerste Kamer zal inwerkingtreding zijn vroegst op 1-1-2028 kunnen plaatsvinden.

Hieruit volgt dat de verlenging van de transitieperiode, waarop het wetsvoorstel in de basis ziet, niet meer op tijd (voor 1 januari 2027) plaats kan vinden.

Belang van de staat

Belang van de staat

Datum

Onze referentie
2025-

Belang van de staat

Datum

Onze referentie

2025-

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

Y.J. van Hijum

-
-
-